

BALBUTIES V DĚTSKÉM VĚKU

Petra Bendová

PEUTELSCHMIEDOVÁ, A. Problematika koktavosti v dětském věku. *Pediatric po promoci*, 2004, č. 3-4, roč. I., s. 42-45. ISSN 1214-6773.

Balbuties – koktavost je odbornou, ale i laickou veřejností zpravidla vnímána jako významná překážka interpersonální komunikace, která se projevuje zejména narušením plynulosti řeči. Koktavost lze z pohledu moderní logopedické teorie i praxe považovat za biopsychosociální jev, za specifický fenomén, jemuž je třeba s ohledem na zajištění optimální kvality života člověka s balbuties věnovat adekvátní pozornost již v dětském věku.

Autorka odborného článku, doc. PaedDr. Alžběta Peutelschmiedová, Ph.D., se problematice logopedické intervence balbuties věnuje již řadu let. Vlastní empirie, ale i teoretické znalosti se tak výrazně promítají také do jejího „zdravého náhledu“, přehlednosti i komplexnosti, s níž v prezentovaném textu demonsturuje problematiku koktavosti v dětském věku.

V úvodu odborného článku se autorka nejprve věnuje prevalenci balbuties v populaci a dále poukazuje na specifčnost problematiky koktavosti ve vztahu k její etiologii a symptomatologii, jež v praxi exploduje zejména do oblasti diagnostiky a terapie.

V kontextu problematiky balbuties v dětském věku poté doc. Peutelschmiedová upozorňuje na nejednotnost pojetí periodizace etap lidského života a na vágnost užití pojmu „dětský věk“ a také polemizuje nad zařazením balbuties v rámci Mezinárodní klasifikace nemocí z roku 1992 mezi poruchy chování a emocí.

Autorka dále pokračuje logopedickým vymezením okruhu narušení plynulosti řeči, zabývá se určením hranice mezi plynulostí a neplynulostí řeči, jakož i diskutabilitností významu užití některých logopedicko-terapeutických technik.

Podrobnou pozornost věnuje období mezi 3-4 rokem věku dítěte, jež je často označováno za období tzv. fyziologických potíží řeči. Zdůrazňuje, že mezi tyto obtíže řadíme fyziologickou dyslalii (patlavost) a fyziologickou iteraci, která se však oproti dyslalii nemanifestuje tak hojně, a proto je zpravidla vnímána jako alarmující jev a často mylně interpretována jako incipientní koktavost. V žádném případě se však autorka nepokouší o bagatelizaci narušení plynulosti v tomto věku a naopak poukazuje na důležitost diferenciací projevů fyziologic-

ké iterace od symptomů incipientní koktavosti, jež lze považovat za aktuální problém současné diferenciální logopedické diagnostiky.

V podtextu autorčiných slov lze zachytit také důležitost a nenahraditelnost poradenské i přímé práce s rodiči, aby byli ve vztahu k dítěti s balbuties schopni uplatňovat doporučené logopedické i psychologické strategie. Doc. Peutelschmiedová dále také reflektuje na otázku rané intervence u klientů s balbuties a na způsoby její realizace, jakož i na úlohu pediatriů při depistáži dětí s incipientní koktavostí při komplexních prohlídkách v období kolem třetího roku věku dítěte.

Podstatná část tohoto odborného pojednání je věnována modelům etiologie balbuties, spojitosti vzniku koktavosti na základě hereditu, traumatických zážitků, nesprávného výchovného působení či bilingvismu. Ve zkratce autorka popisuje také psychogenní názory na etiologii balbuties a vliv somatogenních a biochemických faktorů.

Závěrem doc. Peutelschmiedová konstatuje, že logopedická intervence balbuties vyžaduje z hlediska věku dětských klientů vysoce diferencovaný, individuální přístup a poukazuje i na osvědčenou možnost navození nového způsobu řeči balbutiků, tzv. měkké, klouzavé řeči.

Uvedený odborný článek poskytuje čtenářům – pediatriům, logopedům, pedagogům, ale i rodičům ucelený pohled na problematiku koktavosti v dětském věku. Článek dále spolu s dalšími odkazy na doporučenou literaturu nabízí i řadu námětů k zamyšlení v terapeutickém, ale i laickém – rodičovském přístupu k dětem s balbuties.

Mgr. Petra Bendová

Katedra speciální pedagogiky

PdF UP v Olomouci, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc